

μεταβληθεῖσα εἰς νοσοκομεῖον, εἶνε οὐδέτερον ἔδαφος, τὸ ὁποῖον πάντες θὰ σεβασθοῦν.

ΙΑΚΩΒΟΣ. Τίς εἰξεύρει!... Νικητῆς ἢ φεύγων. ὁ στρατιώτης ὅστις ἐπιστρέφει ἐκ τῆς μάχης καὶ τοῦ ὁποῖου αἱ χεῖρες εἶνε ἀκόμη μαύραι ἀπὸ τὴν πυρίτιδα ἢ κόκκιναι ἀπὸ τὸ αἷμα, δὲν αἰσθάνεται εὐκόλως τὴν εὐπλαγχνίαν, καί, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐάν μὲν κρούνη, πυρπολεῖ... ἐάν δὲ πεινᾷ ληλατεῖ... Εἶνε ὁ πόλεμος!

ΜΑΡΘΑ. Θὰ διαφύγωμεν τοὺς κινδύνους τούτους. Καὶ θὰ εἶνε ἀπλῆ δικαιοσύνη... Μὴ δὲν εἴχομεν καὶ ἡμεῖς τὸ μέρος μας τῶν θλίψεων καὶ τῶν ἠθικῶν δυστυχημάτων! Ἡ ἀγνοία ἐν ἡ διατελοῦμεν τῶν συμβαινόντων, τὸ θέαμα τόσων δυστυχιῶν, ἢ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τόσα προσφιλῆ ὄντα...

ΙΑΚΩΒΟΣ (σκεπτικῶς). Εἶνε ἀληθές...

ΜΑΡΘΑ. Καὶ ἔπειτα, ἡ θεὰ τῶν πληγωμένων ἐκεῖνων!... Πρὸ ὀλίγου μετέβην εἰς τὸ θερμοκήπιον διὰ νὰ φέρω ξαντὰ καὶ ταινίας εἰς τὸν ἰατρὸν. Ἦσαν ἐκεῖ τριάκοντα περίπου πληγωμένοι, ἐξηπλωμένοι ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου, ἐπὶ τῶν στρωμάτων καὶ τοῦ ἀχύρου, ἐσχισμένοι τὰς ἐσθῆτας, ρυπαροὶ ἐκ τῆς λάσπης, αἱματωμένοι τὸ πρόσωπον. Ἰολύζοντες... Τί λυπηρὰ σκηνή!

ΙΑΚΩΒΟΣ. Δὲν ἔμεινες, βεβαίως;

ΜΑΡΘΑ. Ὁ ἰατρός δὲν ἤξευρε πλέον τί νὰ κάμη. Ὁ ἓνας τὸν ἐφώναζεν ἀπ' ἐδῶ, ὁ ἄλλος ἀπ' ἐκεῖ... Ἐπρόκειτο δὲ νὰ κάμη σπουδαίαν ἐγχείρησιν... Τὸν ἐβοήθησα.

ΙΑΚΩΒΟΣ (συγκεκρινημένος). Ἀγαπητὴ μου!...

ΜΑΡΘΑ. Ὁ πάσχων ἦτο νεανίας δεκαοκτὼ μόλις ἐτῶν, παιδίον σχεδόν. Ὅτε ὁ ἰατρός τὸν ἐπλησίασεν, ὁ πληγωμένος μὲ εἶδεν.... Ἐγνώριζεν ἤδη τὴν τύχην του... Ὁ πυρετὸς καὶ ὁ φόβος εἶχον διαστείλῃ τὰς κόρας τῶν ὀφθαλμῶν του... ὅταν μὲ εἶδε, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἔγειναν ἀκόμη μεγαλύτεροι. — Θὰ σὰς ἀποκοιμήσω, φίλε μου. τῷ εἶπεν ὁ ἰατρός, καὶ οὕτω δὲν θὰ ὑποφέρετε διόλου. Τὸ τίμα ἀνῆλθεν εἰς τὸ ὄχρον μέτωπον τοῦ δυστυχούς, ὡσεὶ δὲ ἡ παρουσία μου ἐξήγερε τὴν φιλοτιμίαν του, ἀνέκραξε: — Νὰ μὲ ἀποκοιμήσητε; Οὐδέποτε! Θέλω νὰ ἰδῶ πῶς θὰ κάμητε. Ἡ ἐγχείρησις δὲν ὑπῆρξε μακρὰ, ὅτε ὅμως ἐτελείωσεν, ὁ δυστυχὴς ἦτο ἐξηντημένος. — Ζήτω ἡ Γαλλία! ἀνέκραξε καὶ ἐλειποθύμησεν.

ΙΑΚΩΒΟΣ. Ἐγεις μεγαλητέραν δύναμιν ἀφ' ὅσῃν ὑπέθετον.

ΜΑΡΘΑ. ὦ! ἂν εἶχες καὶ σὺ ὅσῃν ἐγὼ, δὲν θὰ σ' ἐβλεπον τόσον τεθλιμμένον.

ΙΑΚΩΒΟΣ. Καὶ πῶς νὰ μὴ εἶμαι τεθλιμμένος; Ἡ πατρὶς κινδυνεύει! ἤττάται!

ΜΑΡΘΑ. Ὅχι, ὄχι· ἡ θλίψις, περὶ τῆς ὁποίας σοὶ ἔμιλλῶ. ἔγει ἄλλην αἰτίαν...

ΙΑΚΩΒΟΣ. Τί λέγεις, Μάρθα;

ΜΑΡΘΑ. Τὴν ἀλήθειαν.

ΙΑΚΩΒΟΣ. Ἀπατάσαι.

ΜΑΡΘΑ. Ἰάκωβε, σὺ ἔχεις ἓνα μυστικόν. Δὲν εἶνε σήμερον ποῦ τὸ ἐννοῶ. Τὸ ἐνόησα πρὸ ἐνός ἔτους,

πρὶν ἀρχίσῃ ὁ πόλεμος. Δὲν ἀγαπᾷς πλέον τὴν μικρὰν σου Μάρθαν;

ΙΑΚΩΒΟΣ. Δὲν σ' ἀγαπῶ πλέον;... Καὶ διατί νὰ μὴ σὲ ἀγαπῶ;... Μὴ δὲν εἶσαι ἡ ζωὴ μου; Δὲν μοὶ ὀφείλεις τὰ πάντα; Δὲν σ' ἔσωσα, ὄρφανὴν καὶ ἀσθενῆ ἀπὸ τὸν θάνατον; Δὲν ὑπῆρξα διδάσκαλός σου καὶ πατήρ; Δὲν σὲ περιέβαλα δι' ἀνέσεως καὶ ὑπολήψεως, δίδων σοὶ τὸ ὄνομά μου καὶ τὰ πλούτη μου; Δὲν σὲ κατέστησα εὐτυχῆ δι' ὅλης τῆς ἀγάπης τῆς ψυχῆς μου;... Δὲν σ' ἀγαπῶ!... Εἰπέτε καλλίτερον ὅτι σ' ἀγαπῶ παραπολύ!...

ΜΑΡΘΑ. ὦ! τοῦτο δὲν θὰ τὸ εἶπω ποτέ, Ἰάκωβέ μου!

ΙΑΚΩΒΟΣ. Σὲ ἀγαπῶ ὅπως ὁ καλλιτέγνης ἀγαπᾷ τὸ ἔργον του, καὶ ὅτε, πρὸ δέκα ἡδὲ ἐτῶν, καίτοι μεγάλη ὑπῆρχε μεταξὺ ἡμῶν διαφορά ἡλικίας, ἐδέχθης νὰ θέσῃς τὴν χεῖρά σου ἐντὸς τῆς ἰδικῆς μου, διὰ νὰ πληρώσῃς, ὡς ἔλεγες, διὰ τοῦ δώρου τοῦ ἑαυτοῦ σου, τὰς φροντίδας, δι' ὧν περιέβαλα τὴν παιδικὴν σου ἡλικίαν, μοὶ ἐνέπνευσες φλογερὸν καὶ ἀληθῆ ἔρωτα, ὁ ὁποῖος δὲν θὰ σβεσθῇ εἰμὴ μετὰ τῆς ζωῆς μου.

ΜΑΡΘΑ. Ἀλλὰ, τότε, ἀφ' οὗ καὶ ἐγὼ σὲ ἀγαπῶ, ποία εἶνε λοιπὸν ἡ αἰτία τῆς θλίψεώς σου; Ἐγεις τί νὰ μ' ἐπιπλήξῃς;

ΙΑΚΩΒΟΣ (ἀνασκιρτών). Νὰ σ' ἐπιπλήξω! Διατί Μάρθα, τοιαύτην ἐρώτησιν;

ΜΑΡΘΑ (τεταραγμένη). Ζητῶ...

ΙΑΚΩΒΟΣ (σοβαρῶς). Ἐγὼ δὲν ζητῶ ἐάν εἶμαι λυπημένος, τὰ γεγονότα, ἐν μέσῳ τῶν ὁποῖων ζῶμεν, ἐξηγοῦσι τὴν θλίψιν μου...

ΜΑΡΘΑ. Τὸ καταλαμβάνω· ἀλλὰ μὲ βεβαίως, ὅτι αὕτη εἶνε ἡ μόνη αἰτία;

ΙΑΚΩΒΟΣ. Σοὶ τὸ βεβαίω.

ΜΑΡΘΑ. Καὶ ὅτι μὲ ἀγαπᾷς πάντοτε;

ΙΑΚΩΒΟΣ. Ὅτι σὲ ἀγαπῶ πάντοτε.

ΜΑΡΘΑ (κατ' ἰδίαν). Δὲν θὰ μύθω τίποτε. (Θεωρεῖ ἐκ τοῦ πρὸς ἀριστερὰν παραθύρου) Θεέ μου! ΙΑΚΩΒΟΣ. Τί συμβαίνει;... Πάλιν πληγωμένοι;... Δυστυχεῖς νέοι!

ΜΑΡΘΑ. Τρέχω νὰ τοὺς παραλάβω.

ΙΑΚΩΒΟΣ. Πήγαινε, φιλότατη μου· ἔρχομαι ἀμέσως. (Ἡ Μάρθα ἐξέρχεται).

(ἀκολουθεῖ)

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΒΑΡΒΑΡΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Ὁ Παινεὺς λέγει πού, ὅτι «Ὁ βούλεται ἔκαστος καὶ οἶεται, τὰ δὲ σφάλματα πολλάκις οὐχ οὕτω πέφυκε». Πάμπολλα παραδείγματα καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ ἐκ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου ἐπικυροῦσι τὴν μεγάλην ταύτην ἀλήθειαν. Ἐν δὲ, ἰξιολογώτατον, παρέχει ἡμῖν ὁ φιλόπινος βιβλιοδότης κ. Σάθας, πειρώμενος ἐν δυοῖς προλόγοις, ἐν τῷ τοῦ Α' καὶ ἐν τῷ τοῦ Ζ' τόμου τῶν Μνημείων τῆς Ἑλλην. Ἱστο-

ρίας, να ἐκτρίψῃ τὴν ἐκ τῆς εἰσβολῆς καὶ ἐγκαταστάσεως Σλαύων ἐν Ἑλλάδι προσγενομένην ἡμῖν κηλῖδα, καὶ νὰ ἀποδείξῃ, ἀντὶ Σλαύων, Ἄλθανούς τοὺς ἐγκατασταθέντας.

Ἄν καὶ τὸ καθήκον τοῦ ἱστορικοῦ δὲν εἶνε νὰ ἀποπλύνῃ ἐθνικὰς κηλίδας (καὶ ἂν ἦσαν ἀναμφισβητήτως τοιαῦται), ἀλλὰ νὰ παριστᾷ πιστῶς καὶ ἀμερολήπτως τὰ πράγματα τοιαῦτα, ὅποια ἔλαβον χώραν, πάλιν ἠθέλομεν εὑρεῖ συγγνωστὴν τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ ἱστορικοῦ εἰς ἀπολογητὴν, πρὸς τὴν εὐγένειαν τῶν ἐλαττηρίων ἀποβλέποντες, ἂν δὲν κατενοούμεν ὅτι ὁ πολὺς ζῆλος τοῦ κ. Σάθα πρὸς ἀπόπλυσιν τῆς ἐθνικῆς κηλίδος, διετέθη μᾶλλον πρὸς κηλιδῶσιν τοῦ ὅτι, ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ — πιθανῶς ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ — ἐξέπλυνον.

Διότι, ὅτι ἀπὸ τοῦ ΣΤ' ἡδὴ αἰῶνος ἐγκατεστάθησαν ἐν Ἑλλάδι Σλαῦοι ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν Ἀθάρων, τοῦτο ἀπεδείχθη ἡλίχι φαινότερον ὑπὸ τοῦ Ὀπρίου καὶ τοῦ ἡμετέρου κ. Παπαρρηγοπούλου, ὅτι ἦτο μία mystification ἐξ ἐκείνων, εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἐλαστικότης τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς γραφίδος τοῦ Φαλμεράϋερ ἐθαυματουργήσεν. Αἱ δὲ μαρτυρίαι τοῦ Φαλγρίου καὶ τοῦ πατριάρχου Νικολάου ἀπεδείχθησαν ὑπ' αὐτῶν τούτων τῶν ἀνδρῶν ἀνεμιαῖαι.

Τῶν ἀνδρῶν τούτων γνωρίζει, λέγει, ὁ κ. Σάθας τὰς προσερχθείσας περὶ τὴν μεσαιωνικὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἐπιστήμην. Φαίνεται δὲ, ὅτι τὰς γνωρίζει ἐξ ἀκοῆς μᾶλλον ἢ ἐκ μελέτης τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν διότι, ἄλλως δὲν εἶνε καταληπτόν, πῶς ἀναλαμβάνει τὴν θεωρίαν τοῦ Φαλμεράϋερ, χωρὶς νὰ πειραθῇ νὰ ἀναιρέσῃ τὰ κατ' αὐτῆς ἐπιχειρήματα τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, χωρὶς καὶ νὰ μνημονεύῃ οὐδαμῶς ἐκείνων, ὡς ἐξεργηθέντων ἐναντίαν ἀπόφασιν.

Ἐφ' ὅσον ὁ κ. Σάθας δὲν εὐδοκῆσῃ νὰ ἀνασκευάσῃ τὰς τοῦ Ὀπρίου καὶ Παπαρρηγοπούλου ἀντιθετάς τῆς θεωρίας τοῦ Φαλμεράϋερ, δικαιούμεθα νὰ ὑπολάβωμεν αὐτὰς ἰσχυρούσας, καὶ θὰ ἦτο μάταιον νὰ ἐπαναλάβωμεν ἐνταῦθα κατὰ τοῦ κ. Σάθα, ὅσα ἐκεῖνοι ἀπέδειξαν κατὰ τοῦ Φαλμεράϋερ. Μεταβαίνομεν λοιπὸν ἄμέσως εἰς τὴν διακωδώνισιν τῶν μαρτυριῶν, ὅσας ὁ κ. Σάθας ἐπικαλεῖται πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ θέματός του. Χάριν δὲ τοῦ εὐσυνόπτου διαστέλλομεν τέσσαρα μερικὰ θέματα, ὧν μᾶς παρέχει ὁ κ. Σάθας ἐμμέτρων ἀπόδειξιν.

Α'. Θέμα. Μεταξὺ τῶν ὑπηκόων τοῦ Χαγάνου, λέγει ὁ κ. Σάθας, ἦσαν καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶχον καταδράμει τὴν Μακεδονίαν καὶ προχωρήσει μέχρι Πελοποννήσου.

Μαρτυρικὴ ἀπόδειξις. Ἴνα ἐννοήσῃ τις, λέγει ὁ κ. Σάθας, ὅτι οἱ καταδρομεῖς οὗτοι δὲν ἦσαν ξένοι, ἀρκεῖ νὰ ἐνθυμηθῇ ὅτι ἀπῆλθον (ex'geaient) παρὰ τῶν Ἑλλήνων τὰς πόλεις τὰς ἀνηκούσας αὐτοῖς ὡς πατρικὸν κληρὸν (de droit patrimonial).

Παρατήρησις. Ἄν ὑπάρχῃ τῷ ὄντι τοιαύτη μαρτυρία περὶ τῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον εἰσβαλόντων, ὅποιαν ἀνωτέρω παρεθέσαμεν ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ. Σάθα, αὕτη ἀποδεικνύει, ὅτι πολὺ πλέον ἢ ὅσον καὶ ὁ κ. Σάθας προτίθεται νὰ ἀποδείξῃ, ἀποδεικνύει

οὐχὶ Ἄλθανούς ἐπιδραμόντας (ὧν τὸ ἑμόφυλον δύναιται ἴσως ὁ κ. Σάθας τοῦ ΙΘ' αἰῶνος νὰ ἀποδείξῃ τετραγωνικῶς, ἀλλὰ βεβαίως οἱ τοῦ ΣΤ' αἰῶνος ὡς λύκοι καὶ πρόβατα ἀπέναντι ἀλλήλων ἰστάμενοι, οὐδὲ καὶ ὠνευρεῦθησαν), ἀλλ' οἷον κάθοδόν τινα Ἡρακλειδῶν, ἢ διὰ νὰ εἰπῶμεν οἰκειότερον, κάθοδον τῶν Ἑβραίων ἐξ Αἰγύπτου εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων τῶν. Καὶ τῷ ὄντι, τοιοῦτόν τι μᾶς διηγεῖται ὁ βιογράφος τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, παρ' οὗ παρέλαβεν ὁ κ. Σάθας τὴν ἀνωτέρω μαρτυρίαν. Ἄλλ' ὁ κ. Σάθας, ἂν δὲν νηπιάζῃ αὐτὸς, φαίνεται ὅτι γράφει τὰ βιβλία του χάριν νηπιῶν ἀνικάνων νὰ ἀναδράμωσιν εἰς τὰς πηγὰς καὶ νὰ ἐλέγξωσι τὰς παραποιήσεις του. Διότι, ἰδοὺ τί γράφει ἐν συνόψει ὁ βιογράφος τοῦ Ἀγ. Δημητρίου. Ὁ Χαγάνος, πορθήσας τὰς ἐπαρχίας τοῦ Ἰλλυρικοῦ, τουτέστι τῆς Πανονίας, Δακίας, Δαρδανίας, Μοισίας, Τριβάλεως, Ροδόπης, Θράκης καὶ τῆς πρὸς τὸ Μακρὸν Τεῖχος (ἐξωθεν τῆς Κωνσταντινουπόλεως) χώρας, ἀπήγαγε τοὺς λαοὺς αἰχμαλώτους πέραν τοῦ Δουνάβεως. Ἐκεῖ δὲ, ἐπιμιγέντων τούτων μετὰ Βουλγάρων καὶ Ἀθάρων καὶ ἄλλων ἐθνικῶν, προῆλθε νέος λαὸς πάνπολυς, καὶ πατὴρ διηγεῖτο παισὶ τὴν ἀληθῆ πατρίδα τῶν. Μετὰ ἐξήκοντα ἔτη, ὁ λαὸς οὗτος ἀπεστάτησεν ἀπὸ τῶν Ἀθάρων, καὶ φεύγουσιν, ὡς ποτε οἱ Ἑβραῖοι ἐξ Αἰγύπτου, δι' ἐπιθυμίαν τῶν πατέρων νὰ πόλωσιν καὶ διαβάντες τὸν Δουνάβιν ἔρχονται εἰς τὰ πρὸς ἡμᾶς (τὴν Θεσσαλονίκην) μέρη, κρατοῦσι τὸν Κεραμῆσιον Κάμπον καὶ ἐκεῖ ἐγκατασταθέντες τὰς πατρίδας ἢ τοῦντο πόλεις, καὶ μάλιστα οἱ τῆς ὀρθοδόξου καθεστῶτες πίστεως, οἱ μὲν τὴν καθ' ἡμᾶς μαρτυροφύλακτον τῶν Θεσσαλονικέων πόλιν, ἄλλοι τὴν πανευδαίμονα καὶ βασιλίδα τῶν πόλεων, ἕτεροι δὲ τὰς ἀπομεινάσας τῆς Θράκης πόλεις». Οὕτω σαφῶς ὄντων δεδηλωμένων τῶν τόπων, εἶνε ἄπορον, τίνι ἀδείᾳ χρώμενος ὁ κ. Σάθας, ἠδυνήθη νὰ μεταφέρῃ τὴν σκηνὴν τῶν περὶ τὰς χώρας τοῦ Αἴμου δρωμένων εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ὡσαύτως μόνος ὁ κ. Σάθας θὰ ἠδύνατο νὰ μᾶς εἴπῃ, πῶς οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ex'geaient de droit patrimonial (ὡς μεταφράζει) πόλεις ὡς τὴν Θεσσαλονικὴν καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Β'. Θέμα. Περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ μυστηριώδους τούτου λαοῦ (διατί μυστηριώδης;) λέγει ὁ κ. Σάθας, Βυζάντιοι καὶ Πελοποννήσιοι οὐδέποτε συνεφώνησαν. Ἐν ᾧ οἱ Ἕλληνες ἐθεώρουν τοὺς καταδρομῆς τούτους ὡς ἀδελφοὺς καὶ ἐλευθερωτὰς, ἡ αυτοκρατορικὴ Αὐλὴ τούναντίον ἐθεώρει τοὺς βαρβάρους τούτους ὡς ἀποτρόπαια ὄντα, ἅτινα ἀνῆρπασαν ἀπὸ τῆς ἐπικρατείας μίαν τῶν πλουσιωτάτων ἐπαρχιῶν (δηλ. τὴν Πελοπόννησον).

Μαρτυρικὴ ἀπόδειξις. Ὁ Πορφυρογέννητος κατεξάνισταται κατὰ τῶν Πελοποννησίων τούτων, οἵτινες εἶχον ὑποδουλωθῆ ὑπὸ τῶν Ρωμαίων καὶ ἐξ ἐλευθέρων ἐγένοντο δοῦλοι.

Παρατήρησις Α'. Ὁ Πορφυρογέννητος, κ. Σάθας, κατεξάνισταται κατὰ βαρβάρων, οἵτινες ἀνῆρπασαν μίαν τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ κράτους του, ἢ κατ' αὐτῶν τῶν ὄντων ἢ νομιζομένων αὐτοχθόνων Πελοποννη-

σίων; Τίνας τάχα λέγει ὑποδουλωθέντας ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίοις; ἄρα γε τοὺς κατὰ τὸν ΣΤ' αἰῶνα εἰσβαλόντας Ἀλθανοὺς; Τῆς αὐτῆς ἀξίας εἶνε καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ παρατιθέμεναι μαρτυρίαι. Περί μυστηριώδους λαοῦ, ἀναρπάσαντος μίαν ἐπαρχίαν, δηλ. τὴν Πελοπόννησον, οὐδεὶς ἐν αὐταῖς λόγος.

Παρατήρησις Β'. Περιεμμένονεν ν' ἀναγνώσωμεν μαρτυρίας καὶ ἀποδείξεις, ἔστω καὶ ὁμοίας ἀξίας, καὶ περὶ τοῦ ἄλλου ἡμίσεος τοῦ θέματος τοῦ κ. Σάθα, ὅτι οἱ Πελοποννήσιοι ἐθεώρουν τοὺς καταδρομεῖς τούτους ὡς ἀδελφοὺς καὶ ἐλευθερωτάς. Ἄλλ' ὁ κ. Σάθας μᾶς ἀφίνει ἐνταῦθα εἰς τὸ σκότος.

Γ'. Θέμα. Ὁ μυστηριώδης οὗτος λαὸς, προβαίνει διδάσκων ὁ κ. Σάθας, ἀνεγνώριζε μέχρι τέλους τοῦ Η' αἰῶνος τὴν ἐπικυριαρχίαν τῶν ἐν Οὐγγαρία Ἀθάρων. Διὰ τοῦτο βλέπομεν, λέγει, αὐτοὺς τρέμοντας ὑπὸ φόβου ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ τῆς ἥττης αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Μ. Καρόλου.

Μαρτυρικαὶ ἀποδείξεις. Μοναχὸς τις Jagallensis, «De rebus bellicis Caroli Magni» λέγει τάδε: De Macedonibus autem vel Achivis quid dicam; Qui jam jam magnitudinem vestram plus se fluctibus oppressuram pavitant;

Παρατήρησις. Μακεδόνες καὶ Ἀχαιοὶ ἐνταῦθα εἶνε, κατὰ τὸν κ. Σάθαν, οἱ ἐν Πελοποννήσῳ Ἀλθανοί. Καὶ πρὸς ἐπίρρωσιν τῆς γνώμης του, μᾶς παραπέμπει εἰς τινὰ Ροῆτὰν Saxonem, ὅστις ὀνομάζει Ἀχαιοὺς τοὺς κατοίκους τῆς Ἀχαΐας (qui appelle aussi Achivi les habitants de l'Achaïe). Κατὰ τῆς λογικῆς τοιούτων ἀποδείξεων τί ἔχει τις νὰ ἀντείπῃ;

Δ'. Θέμα. Τέλος ὁ μυστηριώδης οὗτος λαὸς ἀπολύπτεται ὅτι εἶνε οἱ ὁμόφυλοί μας Ἀλθανοί.

Μαρτυρικαὶ ἀποδείξεις. Ὁ Σύρος χρονογράφος Ἀβουλφράγιος ἢ Βαρ-Εβραῖος ὀνομάζει τοὺς ὑπὸ Σταυρακίου (783 μ. Χ.) αἰχμαλωτισθέντας ἐν Πελοποννήσῳ βαρβάρους οὐχὶ Σκλαβίνους ἢ Σθλαβίνους, ὡς ἅπαντες οἱ γνωστοὶ Βυζάντιοι χρονογράφοι (εἶνε αἱ λέξεις τοῦ κ. Σάθα) ἄλλ' Ἀραβας. Τοῦτο τὸ ὄνομα τῶν Ἀθάρων εἶνε δάνειον. Ὁ Χαλκοκονδύλης (τοῦ ΙΕ' αἰῶνος) μᾶς ἀποκαλύπτει τὸ ἀληθές αὐτῶν ὄνομα· διότι λέγει πού, ὅτι κατὰ τὴν Ἀχαΐαν Ἀραβαῖοι φέουσι ἄνδρες Ἀλθανοί. Ἄρα οἱ Σθλαβίνοι, ἢ Ἀθαρες, ἢ Ἀραβες ἦσαν Ἀλθανοί. Ὁ ἔδει δεῖξαι.

Παρατήρησις. Ἦτο χρόνος ὅτε προστίθετο ὁ Παράδεισος καὶ ἡ Κόλασις ἄθλα εἰς λογοπαίγνια. Ἴδού καὶ σήμερον κινδυνεύει νὰ ἐξαρτᾶται ἡ ἐθνικότης μας, καὶ ἡ θρησκεία δὲ τῶν πατέρων μας, ὡς θὰ δεῖξωμεν ἄλλοτε, ἐκ λογοπαίγνιων τοῦ κ. Σάθα. Ἄλλ' ἀν' ἀρσκηταὶ παίζων ἢ ἐμπαίζων ὁ κ. Σάθας, ἡμεῖς δὲν θὰ τὸν μιμηθῶμεν, προκειμένης οὕτω σοβαρᾶς ὑποθέσεως. Τρία τινὰ δύναται τις νὰ ὑποθέσῃ πρὸς ἐρμηνεῖαν τῆς παραδόξου μαρτυρίας τοῦ Σύρου χρονογράφου: «aquae Peloponnesus dudum Arabum erant» ἢ ὅτι ὁ Βαρ-Εβραῖος ἐπίστευεν, ὅτι οἱ Ἀραβες πράγματι εἶχον κατάσχει τὴν Πελοπόννησον, ἢ ὅτι ἔγραψεν αὐτὸς Abarum καὶ οἱ ἀντιγραφεῖς παρεποίησαν εἰς τὸ γνωστότερον Arabum, ἢ ὅτι, τέ-

λος, κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους οἱ Ἀθαρες ὀνομάζοντο καὶ Ἀραβες. Τοῦτο, τὸ πάντων ἀπιθανώτατον, παραδέχεται ὁ κ. Σάθας, μετὰ τῆς χαρακτηριστικῆς αὐτὸν εὐκολίας περὶ τὴν μεταχείρησιν ἱστορικῶν τεκμηρίων· μᾶς διδάσκει δὲ προσέτι, ὅτι ὁ Βαρ-Εβραῖος ἐγνώριζε τοὺς ἀληθεῖς Ἀραβας. (Ὡστε καὶ οἱ Ἀθαρες ἦσαν Ἀραβες, ἀλλ' ὄχι ἀληθεῖς). Ἄλλ' ἴσα ἴσα διότι ἐγνώριζε τοὺς ἀληθεῖς Ἀραβας, εἶνε νοητὸν ὅτι θὰ ὀνομάζετο διὰ τοῦ αὐτοῦ ὄνοματος λαὸν ἥμιστα γνωστὸν ὑπὸ τοῦτο τὸ ὄνομα, ἄνευ διακριτικοῦ τινος ἐπιθέτου; Εἶνε γνωστὸν, ὅτι ἐκ τῶν πολλῶν Ὀλύμπων, τὸ μέγα τῶν Θεῶν κατοικητήριον ὀνομάζετο ἀπλῶς Ὀλυμπος, πᾶς δὲ ἄλλος ἐλάμβανε τὸ διακριτικὸν τοῦ ἐπιθέτου, οἷον Ὀλυμπος ὁ Μίσιος, ὁ Λαυρεωτικὸς κτλ. Ὡσαύτως ἐλέγετο, Λοκροὶ οἱ Ἐπιζεφύριοι, Ἐπίδαυρος ἢ Λιμηρά. Ὁμοίως Frankfurt am Mein, Châlons-sur-Marne, καὶ μυρία ἄλλα. Ὁ Βαρ-Εβραῖος λοιπὸν δὲν ἠδύνατο νὰ γράψῃ, ἄνευ δεινῆς συγχύσεως, ἀπλῶς Ἀραβας, ἵνα δηλώσῃ τοὺς Ἀθαρας. Μένουσι λοιπὸν αἱ δύο ἄλλαι ὑποθέσεις, ἀμφότεραι ἐπίσης πιθαναί, ἡ μὲν διὰ τὴν ἀγνοίαν αὐτοῦ τοῦ χρονογράφου, ἡ δὲ διὰ τὴν τῶν ἀντιγραφῶν ἀγνοίαν ἢ παραδρομὴν. Ἄλλ' οὕτως ἡ θεωρία τοῦ κ. Σάθα διαρρηγνύεται ὡς πομφύλιξ, οὐδενὸς πλέον ὑπάρχοντος συνδέσμου μεταξὺ Ἀθάρων καὶ Ἀραβαίων Ἀλθανῶν.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΜΩΡΑΙΤΗΣ

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΡΟΖΕΤΟΥ

(Ἐκ τῶν τοῦ Ἐδγάρδου Πόε. Μετάφρ. Κ. Ι. Πρασσά)

(Συνέχεια)

«Ἦδη πρέπει νὰ τρῆπῶμεν πρὸς ἄλλας ἐρεῦνας. Παρατηρήσατε, ὅτι τὸ πτώμα πολὺ ἀμελῶς ἐξητάσθη. Ἀναμφιβίβως, ἄνευ δυσχερείας ἀνεγνωρίσθη ἡ ταυτότης αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀπολεσθεῖσαν Μαρίαν· ἀλλ' ὑπῆρχον καὶ ἄλλα πρὸς ἐξέτασιν ἀντικείμενα. Τὸ σῶμα ἦτο ὀπωσθήποτε ἀπογεγυμνωμένον; Ἦ μακρῆτις ἐφόρει κοσμήματα ὁπότεν ἐγκατέλιπε τὴν οἰκίαν; Καὶ ἐὰν ἐφόρει τοιαῦτα, ἀνευρέθησαν ἐπὶ τοῦ πτώματος; Τὰ σημαντικὰ ταῦτα ζητήματα ἀπολύτως παραμελήθησαν ἐν τῇ ἀνακρίσει, ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλα ἴσης ἀξίας, ἐφ' ὧν δὲν ἐδόθη ποσῶς προσοχῆ. Θὰ προσπαθήσωμεν δι' ἀτομικῆς ἐρεύνης νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸ ἐνδιαφέρον ἡμῶν. Ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν ἐκ νέου τὰ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν τοῦ κ. Εὐσταθίου. Δὲν τρέφω τὴν ἐλαχίστην ὑπόνοιαν πρὸς τὸ ἄτομον τοῦτο, ἀλλὰ πρέπει ἡ ἐξέτασις ἡμῶν νὰ προβῇ μεθοδικῶς. Θὰ ἐξετάσωμεν αὐστηρῶς τὸ κύρος τῶν καταθέσεων τῶν σχετικῶν πρὸς τὰ μέρη εἰς ἃ ἐκείνος ἐθεάθη τὴν κυριακὴν αἱ ἐγγραφαι αὐταὶ μαρτυρίαι συμβαίνει πολλάκις νὰ ἐξαπατῶσιν.